

Əzra

Padixah, Qorəxning Pərwərdigar üqün ibadəthana selixka yarlıq qüxürüxi

2Tar. 36:22,23; Yər. 25:12; 29:10; Dan. 9:2

¹ Pars padixahi Qorəxning birinçi yili, Pərwərdigarning Yərəmiyaning aqzi arkilik eytkan səzi əməlgə axurulup, Pərwərdigarning Pars padixahi Qorəxning rohini qozoxi bilən pütün padixahlıki təwəsidə u mundak bir jakarnamə qikardi, xundakla uni yazma kilip püküp: —

² «Pars padixahi Qorəx mundak dəydu: — Asmanlarning Hudasi Pərwərdigar yər yüzidiki barlıq padixahlıqlarning igidarqilikini manga bərđi; u xundakla meni Yəhuda zeminioğa jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir öy selixka buyrudi. □ ³ Xuning üqün aranglarda Hudaning həlki boləanlardin hərқaysinglarəğa bolsa, uning Hudasi *Pərwərdigar* uning bilən billə boləqay, u Yəhuda zeminidiki Yerusalemoğa qıksun, Israilning Hudasi Pərwərdigarning öyini sal-sun! U bolsa Hudadur, makani Yerusalemdidur!

⁴ *Sürgünlüktə* qaloan həlk kəyərlərdə makan-laxkan bolsa, u *Yerusalemoğa qıksun*; xu yərdiki adəmlər ularəğa altun, kümüx, mal-mülük, qar-paylarni təminləp yardəm bərsun wə xuningdək

□ **1:2 «Yəhuda zemini»** — keyinki waqitlarda «Yəhudiyə» deyilidu.

Yerusalemda jaylaxқан Hudaning xu öyi üqün halis hədiyələrini təkdım kılsun» — dedi.□

Qaytixқа тәyyarlinix

⁵ Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki qəbilə baxlıqliri, kahinlar, Lawiylar, xundaqla Huda tərıpıdın rohi qozoitiloqan barlıq həlk orunlıridin qopup Yerusalemdiki Pərwərdigarning öyini *yengiwaxtin* selixқа berixқа тәyyarlandı. ⁶ Ətraptiki kixilərnıng həmmisi kümüx қақа-қуқа, altun, mal-mülük, qarpaylar wə қımmət baһalıq buyumlar bilən ularni kollap kuwwətlıdi, bununđın baxқа sunulıdıoqan hərhil ihtiyariy hədiyə-қurbanlıq süpitıdə hərhil sowoqatlarnı təkdım kıldı.

⁷ Padıxaһ Qorəx Pərwərdigarning öyıdiki қақа-қуқılırınımu, yəni ilgiri Nebokədnəsar Yerusalemdın əkilip öz ilahıning buthanisioqa qoyup qoyoqan қақа-қуқılarnımu elip qıqtı. □ ■

⁸ Pars padıxaһı Qorəx həzinə begi Mitrədatni buyrup bu қақа-қуқılarnı aldurup qıqtı; Mitrədat xularni Yəhudaning əmiri Xəxbazaroqa sani boyıqə sanap tapxurup bərdı. ■ ⁹ Қақа-қуқılarnıng sani mundaq: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqaq yigirmə tokkuz, □

¹⁰ altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax boloqan kümüx piyalə tət yüz on; baxқа қақа-қуқılar bir

□ **1:4** «қалоqan həlk» — imperiyədə tirik қалоqan Yəhudıy həlqi. □ **1:7** «ilgiri Nebokədnəsar Yerusalemdın əkilip öz ilahıning buthanisioqa qoyup qoyoqan қақа-қуқılar» — bu wəqə «2Tar.» 36:7də təswirlinıdu. ■ **1:7** 2Pad. 24:13; 2Tar. 36:7 ■ **1:8** Əzra 5:14 □ **1:9** «altun das» — yaki «altun pətnus».

ming. □ 11 Barliq altun-kümüş qaqa-kuqa, bəx ming töt yüz. Sürgün qılinoqan həlk Babilin Yerusalemoqa elip kelingən qaqda, Xəxbazar bu qaqa-kuqilarning həmmisini elip kəlgənidi.

2

Birinqi qetim kaytqan Yəhudalar ••• «Nəh.» 7:6-73ni kəring

¹ Təwəndikilər Nebokədnəsar tərpidin Babiloqa sürgün qılinoqan *Yəhudiya* əlkisidikilərdin, ularning əwladliri kaytip kelip, Yerusalem wə Yəhudiyağə qikip, hər biri öz xəhirlirigə kətkənlər: —

² — ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispar, Bigway, Rəhum wə Baanaqlar bilən billə kaytip kəldi. Əmdi İsrail həlkining iqidiki ərkəklərnin sani təwəndikiqə: —□

³ Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; ⁴ Xəfatianing əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; ⁵ Arahnin əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; ⁶ Paqat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; ⁷ Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik töt kixi; ⁸ Zattuning əwladliri

□ **1:10 «bir-birigə ohxax boləqan kümüş piyalə töt yüz on»** — yaki «süpiti təwənrək kümüş piyalə töt yüz on» yaki «ikkinqi birhil kümüş iyalə töt yüz on» yaki «kümüş piyalə ikki ming töt yüz on». Baxқиə tərjimilərmu uqrixi mumkin. □ **2:2 «Seraya»** — yaki «Saraya».

tokküz yüz kırık bəx kixi; ⁹ Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; ¹⁰ Banining əwladliri altə yüz kırık ikki kixi; ¹¹ Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə üq kixi; ¹² Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; ¹³ Adonikamning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; ¹⁴ Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; ¹⁵ Adinning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; ¹⁶ Həzəkiyaning jəmətidin boləqan Aterning əwladliri toqsan səkkiz kixi; ¹⁷ Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə üq kixi; ¹⁸ Yoraḥning əwladliri bir yüz on ikki kixi; ¹⁹ Haxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üq kixi; ²⁰ Gibbarning əwladliri toqsan bəx kixi; ²¹ Bəyt-Ləhəmlilər bir yüz yigirmə üq kixi; ²² Nitofalilər əllik altə kixi; ²³ Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; ²⁴ Azmawətlilər kırık ikki kixi; ²⁵ Kiriət-Arimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kırık üq kixi; □ ²⁶ Ramaḥliklər bilən Gebalilər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; ²⁷ Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; ²⁸ Bəyt-Əllilər bilən ayililər jəmiy ikki yüz yigirmə üq kixi; ²⁹ Nebolilər əllik ikki kixi; ³⁰ Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; ³¹ İkkinçi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; ³² Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; ³³ Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; □ ³⁴ Yeriholuklər üq yüz kırık bəx kixi; ³⁵ Sinaḥning əwladliri üq ming altə yüz ottuz

□ **2:25** «**Kiriət-Arimliklər**» — yaki «Kiriət-Yearimliklər».

□ **2:33** «**Lod, Hədid wə Ononing əwladliri...**» — yaki «Lodliklər, Hədidliklər wə Onoluklər...».

kixi.

Qaytip kəlgən kahinlar wə Lawiylar

³⁶ Kahinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokkuz yüz yətmix üq kixi; ³⁷ Imməarning əwladliri bir ming əllik ikki kixi; ³⁸ Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kırık yəttə kixi; ³⁹ Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi.

⁴⁰ Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodawiyaning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlning əwladliri yətmix tət kixi; ⁴¹ Oğəzəlkəxlərdin: — Asafning əwladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi.

⁴² Dərwaziwənləarning nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi.

Qaytip kəlgən muqəddəs jay wə xəj jəmətidiki hizmətkarlar

⁴³ İbadəthana hizmətkarliri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Hasufaning əwladliri, Tabbəotning əwladliri, □ ⁴⁴ Kiroşning əwladliri, Siyahaning əwladliri, Padonning əwladliri, ⁴⁵ Libanaḥning əwladliri, Həgabəḥning əwladliri, Akkubning əwladliri, ⁴⁶ Həgabning

□ **2:43 «İbadəthana hizmətkarliri»** — ibraniy tilida «Nətiniylar». Mənisi bəlkim «beoqıxlanoqanlar». Ularning əjdadliri bəlkim «Gibeonluqlar» idi. «Yəxua» 9:27ni wə «1Tar.» 9:2ni körüng.

əwladliri, Xamlayning əwladliri, Hənaning əwladliri, ^{□ 47} Giddəlning əwladliri, Gəhərnin əwladliri, Reayahning əwladliri, ⁴⁸ Rəzinin əwladliri, Nikodənin əwladliri, Gazzəminin əwladliri, ⁴⁹ Uzzənin əwladliri, Pəsiyanin əwladliri, Bisəynin əwladliri, ⁵⁰ Asnahning əwladliri, Məuninin əwladliri, Nəfussinin əwladliri, ⁵¹ Bəkbəkning əwladliri, Həkufənin əwladliri, Hərhurnin əwladliri, ⁵² Bəzlutning əwladliri, Məhidənin əwladliri, Hərxənin əwladliri, ⁵³ Bərkosning əwladliri, Siserənin əwladliri, Təməhning əwladliri, ⁵⁴ Nəziyanin əwladliri bilən Hətifənin əwladliri.

⁵⁵ Sulayməninin əwladlirinin əwladlirinin səni təwəndikiqə: — Sotəynin əwladliri, Sofərətning əwladliri, Pürudənin əwladliri, ⁵⁶ Yaalahning əwladliri, Dərkonning əwladliri, Giddəlning əwladliri, ⁵⁷ Xəfətiyanin əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəkərət-Həzzibəimnin əwladliri bilən əminin əwladliri.

⁵⁸ İbədətəhəna əwladliri wə Sulayməninin əwladliri boləqənlərinin əwladliri jəmiy üq yüz tokəsan ikki kixi.

Kəlip qikixi nəenik kixilər ••• «Nəh.» 7:61-65ni kəring

⁵⁹ Təwəndiki kixilər Təl-Mələh, Təl-Hərxə, Kərub, Addən wə İmmərdin kəlgən bolsimu, ləkin ular əzlrininin ata jəmətining yəki nəsəbinin İsrail ədimi ikənlikini ispatlap

□ 2:46 «Xamlay» — yəki «Xalmay».

berəlmidi. ⁶⁰ Bular Delayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; ⁶¹ kaħinlarning əwladliri iqidə Habayaning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlıq Barzillayning bir kizini aloqaqqa ularning eti bilən ataloqanidi. □ ⁶² Bular jəmätining nəşəbnəmisini izdöp tapalmidi; xunga ular «napak» hesablinip kaħinliktin qalduruldi. ⁶³ Waliy ularoqa: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizda hizməttə boluquqə «əng mukəddəs yiməklilər»gə eqiz təgküzməysilər, dedi.□

Qaytip kəlgüqilərnin omumiy sani •••
«Nəh.» 7:66-69ni kəring

⁶⁴ Pütün jəmət jəmiy kırık ikki ming üq yüz atmix kixi; ⁶⁵ buningdin baxqa ularning yənə yəttə ming üq yüz ottuz yəttə qul-dediki bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. ⁶⁶ Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kırık

□ **2:61 «Kozning əwladliri»** — yaki «Hakkozning əwladliri».

□ **2:63 «Waliy»** — ibraniy tilidiki «Tırxata» əslidə Pars tili bolup, mənsi bəlkim «janabliri». **«urim wə tummim»** — alahidə birhil taxlar. U kaħin kiygən «əfod»ning yanquqida (qoxenda) turidu. Bu taxlar arqilik İsrail həlki Hudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni kəring. «Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizda hizməttə boluquqə» — mənsi bəlkim: (1) urim wə tummim Babilda sürgün boluqan waqtida yokaq kətkən boluxi mumkin; (2) tepiloqini bilən ularoqa təbir berip mənsini qüxəndüridioqan kaħin tehi qikmidi.

bəx keçiri, ⁶⁷ töt yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi.

Muqəddəs əy üçün təqdim qilinğan malmülüklər ••• «Nəh.» 73-70:7nimu kərüng

⁶⁸ Jəmət kattiwaxliridin bəziliri Yerusalemoğa wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qaoqda, Hudaning xu əyi əsli orniqə yengiwaxtin selinixi üçün qin kənglidin sowqatlarni təqdim kildi. ⁶⁹ Ular əzlrining qurbioğa qarap quruluş həzinişigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kahin toni təqdim kildi. □ ⁷⁰ Xuningdin keyin kahinlar, Lawiy-lar wə bir qisim həlkə qoxulup, şəzəlkəxlər, dərwəziwənlər, ibadəthana hizmətkarlıri öz xəhərlirigə makanlaxti; qaloğan İsrail həlkəning

□ **2:69** «darik» — (yaki «drahma») — muxu yərdə u Pars imperiyəsidiği birhil altun tənggə; muxu yərdə bularning jəmiy qimmiti bəlkim 400-500 gram altun idi; «mina» birhil kümüx tənggə, 60 xəkəlgə yaki «talant»tin atmixtin birigə barawər idi. Muxu yərdə kümüxning jəmiy eçirliki bəlkim 1800-2700 kilogramqə idi.

həmmisi öz xəhərlirigə makanlaxti.□

3

Qurbangahning yengiwaxtin selinixi

¹ İsrail həlki hərqaysisi öz xəhərliridə makanlaxkanıdi; yəttinçi ayqa kəlgəndə, həlk bir adəmdək bolup Yerusalemoğa yioğildi.

² Yozadakning oqli Yəxua bilən uning kahin kərindaxliri, Xealtielning oqli Zərubbabəl wə uning kərindaxlirining həmmisi orunliridin qopup, Hudaning adimi Musa pütəkən qanun kitabida pütülginidək Pərwərdigarəğa keydurmə qurbanlıq sunux üçün İsrailning Hudasing qurbangahini selixka kirixti. ■

³ Gərqə ular xu yərlik həlklərdin kərksimu, ləkin qurbangahni əslidiki uli üstigə selip, uningda Pərwərdigarəğa atap ətigənlik wə kəqlik keydurmə qurbanlıq ötküzüxkə kirixti.

■ ⁴ Ular yənə *mukəddəs qanunda* pütülgini

□ **2:70 «Xuningdin keyin kahinlar, Lawiylar... İbadəthana hizmətkarliri öz xəhərlirigə makanlaxti; qaloğan İsrail ... öz xəhərlirigə makanlaxti»** — bu ayətning mənisini bəlkim: (1) Kahinlar, Lawiylar qatarlıqlar əzigə yengiwaxtin təksim qilinoğan xəhərliridə makan tutti, yəki Yerusalemdiki hizməttə bolux üçün yerusalemə yəkin boləğan, xundakla ularəğa təksim qilinoğan xəhərlərdə makanlaxti; (2) Lawiylardin baxka İsrailar, yəni on ikki kəbilidin qaytip kəlgənlər **əslidə** əzigə has xəhərlirigə makanlaxti yəki yengiwaxtin ularəğa təksim qilinoğan xəhərlərdə makanlaxti. Kəp xəhər-yezilar wəyran boləqaqqa, yəki yat əllərnin igidarqiliki astida boləqaqqa, bəlkim hərhil imkaniyət tənq boluxi mumkin idi. ■ **3:2** Qan. 12:5, 6 ■ **3:3** Qəl. 28:3

boyiqə «kəpilər heyti»ni ötküzüp, hər küni bəlgiləngən tələpkə muwapıq san boyiqə künlük köydürmə qurbanlıqni sunuxatti.

■ ⁵ Xuningdin keyin ular yənə hər künlük köydürmə qurbanlıqlar, yengi ay qurbanlıqı wə Pərwərdigarning barlıq muqəddəs dəp bekitilgən heytliri üçün təkdım kilinidioqan köydürmə qurbanlıqlarni, xuningdək hər bir kixining kənglidin Pərwərdigarəa atap sunidioqan ihtiyariy qurbanlıqlirini sunup turatti. ■ ⁶ Xundak qilip ular yəttinqi ayning birinqi künidin baxlap, köydürmə qurbanlıqlarni Pərwərdigarəa atap sunuxka baxlidi; ləkin Pərwərdigarning öyining uli tehi selinmidi. ⁷ Ular taxqılar bilən yaşaqqılarəa pul tapxurdi wə xundakla Pars padixahi Kərəxning ijasiti bilən Zidonluqlar bilən Turluqlarəa kedir yaşiqini Liwandin *Ottura* dengiz arkilik Yoppaəa əkəldürüx üçün ularəa yimək-iqmək wə zəytun meyini təminlidi.

Muqəddəs ibadəthanining yengiwaxtin selinixi

⁸ Jamaət Yerusalemdiki Hudaning öyigə kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayda Xealtiyəlning oqli Zərubbabəl, Yozadakning oqli Yəxua wə ularning kahin wə Lawiy qerindaxlirining qaldisi, xuningdək sürgünlüktin qayıtip Yerusaleməa kəlgənlərnin qəmmisi quruluxta ix baxlidi; ular yənə yigirmə yaxtin axqan Lawiylarni

■ 3:4 Law. 23:34; Qəl. 29:12 ■ 3:5 Qəl. 28:11-15; Nəh. 10:34

Pərwərdigarning öyini selix quruluşioğa nazarətqilikkə qoydi. ⁹ Yəxua wə uning oqulliri həm kərindaxliri, Kadmiyəl bilən uning oqulliri, yəni Yəhüdaning əwladliri Hudaning öyidə ixləydiqan ixqilarni nazarət qilixka bir niyəttə atlandi; Hənadadning oqulliri, ularning oqullirimu wə kərindax Lawiylar ularoğa yardəmləxti. □

¹⁰ Tamqılar Pərwərdigarning öyigə ul salidioğan qaoqda kaqınlar has kiyimlirini kiyip, kanaylirini qelip, Asafning əwladliri bolqan Lawiylar jangjang qelip, həmmisi katar-katar səp bolup turquluzuldi; ular Dawut bəlgiligən kərsətmilər boyiqə Pərwərdigaroğa Həmdusana oquxti. ¹¹ Ular Pərwərdigaroğa atap əzara: — «Pərwərdigar mehribandur, uning Israiloğa bolqan mehır-muhəbbiti mənggüktür» dəp həmdusana wə rəhmət-təxəkkür eytixti. Bu qaoqda Pərwərdigarning öyining uli selinip bolqaqqa, halayiq Pərwərdigarni mədhıyiləp towlap təntənə qilixti. ■ ¹² Ləkin kaqınlardin, Lawiylardin wə jəmət baxlıqliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilğiriki öyni kərgən nuroqun kəri adəmlər kəz aldida selinoğan bu öyning ulioğa qarap, ün selip yioqlap ketixti; nuroqun baxka kixilər huxal bolup təntənə

□ **3:9 «Yəhüdaning əwladliri»** — «Yəhüda» muxu yərdə bəlkim «Hodawiya» degən isimning warianti boluxi mumkin (2:40ni kərüng). **«bir niyəttə atlandi»** — ibraniy tilida: «bir adəmdək bolup ornidin turdi». ■ **3:11** Zəb. 136

kilip tovlaxti; □ 13 wə həlk hətta kimləarning təntənə kilixiwatқанliki bilən kimləarning yioqlawatқанliқini ayriwalalmay қaldi; qўnki jamaət təntənə kilip қattiq tovlixatti; wə bu awaz yirak-yiraklarоға anglinatti.

4

Əyni yengiwaxtin selixning tosqunluққа uqrix

1 Yəhuda wə Binyamindiki rəқiblər sürgünlüktin қaytip kəlgənlər Israilning Hudasi Pərwərdigarоға atap əyni yengiwaxtin salmaqқikən, degən gəpni anglap, 2 Zərubbabəl wə jəmət baxliқliri bilən kərүxүp: — Biz silər bilən billə salayli; qўnki bizmu silərgə ohxaxla siləarning Hudayinglarni izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixahi Esar-Haddonning күnliridin tartip uningоға қurbanliқ sunup keliwatimiz, deyixti. ■ 3 Lekin Zərubbabəl, Yəxua bilən Israilning baxқа jəmət baxliқliri ularоға: — Hudayimizоға əy selixta siləarning biz bilən heққandақ alakənglar yok; bəlki Pars padixahi Қorəx bizgə buyruоқandəк, pəкət biz əzimizla Israilning Hudasi bolоған Pərwərdigarоға əy salimiz, deyixti.■

□ 3:12 «əyni kərgən nuroqun keri adəmlər ... ün selip yioqlap ketixti» — bəziləarning yioqlixi huxallıқtin boldi; bəziləarning «Bu əy əslidiki oydəк həywətliқ bolmaydioған boldi» dəp oylap həsrət-қayоқudin boldi («Həg.» 2:3ni kərүng). ■ 4:2 2Pad. 17:29-41 ■ 4:3 Əzra 1:1, 2, 3

4 Xuningdin keyin xu yərdiki ahalə Yəhudalarning qolini ajiz qilip, ularning quruluş qilixioğa kaxila tuşdurup turdi. ⁵ Ular yənə Pars padixahi Qorəxning barlıq künliridin taki Pars padixahi Darius təhtkə olturoqan waqitkiqə, daim məslihətqilərnı setiwelip, Yəhudalar bilən qerixip, quruluş nixanini buzuxqa urunup turdi.□

Rəqıblərnıng Yəhudalar üstidın ərz qilixi

⁶ Aħaxwerox təhtkə qıqqan dəslepki waqıtlarda ular uningoğa Yəhudıyə wə Yerusalem ahalisi üstidın bir ərznamə yazdı. □ ⁷ Xuningdək Artahxaxta künliridə Bıxlam, Mitridat, Tabəəl wə ularning qaloqan xeriklirimu Pars padixahi Artahxaxtaoğa aramiy tilida bir ərz hetini yazdı;

□ **4:5 «Pars padixahi Darius»** — miladiyədin ilgiriki 522-486-yıllarda Pars təhtigə olturoqan. □ **4:6 «Aħaxwerox»** — bəzi alimlar Pars imperatori bolqan muxu «Aħaxwerox»ni «Ksərkis I» ning əzi xu (miladiyədin ilgiriki 486-464-yıllar), dəp qaraydu. Bıraq ispat barki, «Aħaxwerox» yaki «Ksərkis» degən söz əslidə isim əməs, bəlki Pars imperatorining omumi bir unwani idi. Xunga biz «Aħaxwerox» dəp ataloqan padixahni Kambisis (miladiyədin ilgiriki 529-521-yıllar), dəp qaraymız.

hət aramiy tilidin tərcimə qilindi.□

⁸ Waliy Rəhüm bilən diwan begi Ximxay padixah Artahxaxtağa Yerusalem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdı: — □

⁹ «Məzkur məktupni yazoqanlardin, waliy Rəhüm, katip begi Ximxay wə ularning baxqa həmrəhliri boləqan sorəqqlar, mupəttixlər, mənsəpdarlar, katiplar, arkiwiliklər, Babilliklər, Xuxanliklər, yəni Elamiylar □ ¹⁰ wə uluəq janabiy Osnappar Samariyə xəhriyə wə *Əfrat* dəryaning muxu tərpidiki baxqa yərlərgə orunlaxturoqan

□ **4:7 «Artahxaxta»** — «Artahxaxta» bilən «Artaksərkəsis» bir adəmning nami bolup, tarihta u «Artaksərkəsis» degən (grekqə) ismi bilən tonuloqan. Bu padixah Kambisis wə Darius Histaspis (miladiyədin ilgiriki 522-486-yillar) arilikida ötkən bolsa kerək. Xunga u: (1) Kambisisni öltürüp təhtini tartiwəloqan «Smərdis» degən jadugəni (yəttə ay təhtkə olturoqan) yaki bolmisa: (2) Kambisis imperator bilən birlikdə həkümranlik qiləqan bizgə hazır naməlum «Artahxaxta» (Artaksərkəsis) isimlik baxqa birsini kərsitixi mumkin. U keyinki aləmxumul imperator «Artaksərkəsis» (miladiyədin ilgiriki 486-425-yillar) boluxi mumkin əməs; qünki xu kixi 24-ayəttə tiləqə elinəqan Darius imperatorin **keyin** həkümranlik qildi. □ **4:8 «...Yerusalem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdı»** — bu ayəttin baxlap 6:18giqə «Əzra»ning tekisti aramiy tilida yeziloqan. □ **4:9 «...sorəqqlar, mupəttixlər, mənsəpdarlar, katiplar...»** — yaki «...Dinayliklər, Afarsatqiliklər, Tarpəlliklər, Arfasliklər,...». **«Xuxanliklər, yəni...»** — yaki «Susa (xəhri)dikilər, yəni...».

aħalimu bar □ 11 (mana bu ularning padixahka yazoan hetining koqurulmisi) — ezlirining deryaning muxu teripidiki hizmetkarliridin padixah aliliri Artahxaxtaoqa salam! 12 Padixah aliylirigə məlum bolsunki, ezliri tərəptin biz tərəpkə kəlgən Yəhudiylar Yerusalemoqa kelixti; ular axu asiy wə sesik xəhərnı quruwatidu, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qikti wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu. □ 13 Əmdi uluoq padixah aliylirigə xu məlum boləyki, mubada bu xəhər onglansa, sepil pütküzsə, ular baj tapxurmaydioqan, olpan təliməydioqan wə parak tapxurmaydioqan boluwalidu, bundak ketiwərsə padixahlarning həzınisigə səzsiz ziyan bolidu. 14 Biz ordining tuzini yəp turup, padixahimizning bundak bihərmət kılınixioqa qarap turuximizə qət'iy tooqra kəlməydu, xu səwəbtin padixahimizə

□ 4:10 «Uluoq janabiy Osnappar» — Osnappar bolsa Asuriyə imperatori «Axurbanipal»ning aramiy tilidiki nami. U miladiyədin ilgiriki 669-yili atisi Esarhaddonning təhtigə warislik kildi; miladiyədin ilgiriki 645-yilliri ətrapida u Elamning paytəhti Xuxanni ixətal kılıp, uningdiki puqralardin bəzilərnı Samariyəgə, xundakla ottura xərktiki baxka yərlərgə sürgün kildi. «dərya» — məzkur kitabta muxu yərdin baxlap «dərya» «Əfrat dəryasi»ni kərsitidu; «muxu teripi» — qərbiy teripi, əlwəttə. □ 4:12 «sepilni yasap qikti wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu» — muxu gəp birinqidin öz-əzigə zit kelidu. Qandaxsigə sepil ulliri tehi «bir-birigə ulanmay» turup sepil yasılıp bolidu? 13-ayəttə hatiriləngən öz bayanlirimu ularning xu səzigə rəddiyə bolidu. İkkinqidin, bu səzlər pütünləy yaloqan. Yəhudi yəhkı pəkət ibadəthana (Qorəx padixahning əslidiki yarlıki boyiqə) quruwatatti. Sepilning əzi bolsa, harabilik əhwalda idi. Məsilən «Nəh.» 1:3ni kəring.

məlum kılıxka jür'ət kildük. □ 15 Xuning üçün *aliylirining* ata-bowilirining tarihnamisini sürüxtə kılıxlirini təxəbbus kılımiz; sili tarihnamidin bu xəhərning əhwalini bilip, uning padixahlarqımu, hərəkaysi əlkiyərgimu ziyan yətküzüp kəlgən asiy bir xəhər ikənlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər aqdurmiqilik terioqanlıqini bilgəyla; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyran kiliqoqanidi. 16 Xunga biz aliylirioqa xuni ukturmakqimizki, əgər bu xəhər qurulsa, sepilliri pütüzülsə, undaqa silining dəryaning muxu tərpidiki yərlərgə heqkandak igidarqılıqliri bolmay qalidu».

Padixahning ix tohtitilsun dəp yarlıq qüxürüxi

17 Padixah mundak jawab yollidi: —

«Waliy Rəhum, diwan begi Ximxayoqa wə Samariyə həm Dəryaning xu tərpidiki baxqa yərlərdə turuxluk həmrahliringlaroqa salam! □

18 Silərning bizgə yazoqan ərz hetinglar mening aldimda enik kılıp oqup berildi. □ 19 Təxxürüp kəruxni buyruwidim, bu xəhərning dərwəkə kədimdin tartip padixahlaroqa qarxi qikiq isyan kozoqioqan, xəhərdə daim asiylik-kozoqilang kətürüxtək ixlarning bolup kəlgənliki məlum boldi. 20 Ilgiriki waqitlarda kudrətlik padixahlar Yerusalemoqa həkümranlik kılıp, Dəryaning xu tərpidiki pütün yərlərnə idarə kılıp kəlgən, ular

□ 4:14 «bundak bihərmət kiliqioqan...» — yaki «bundak ziyan tartixioqan...». □ 4:17 «Dəryaning xu tərpi» — Əfrat dəryasining oqərbəy tərpi. □ 4:18 «aldimda enik kılıp oqup...» — yaki «aldimda tərjimə kiliqinip oqup...».

xularoqa bekinip baj, opan wə parikini tapxurup kəlgənikən. ²¹ Əmdi silər buyruk qüxürüp u həlkni ixtin tohtitinglar, məndin baxka yarliq qüxürülmigüqə, bu xəhərnı yengiwaxtin kurup qikixka bolmaydiotanliki ukturunglar. ²² Bu ixni ada kilmay kelixtin pəhəs bolunglar; padixahlaroqa ziyan kəltüridiotan apət nemixka küqiyiwəridikən?».

²³ Padixah Artahxaxtaning yarliqining kəqürülmisi Rəhumoqa, diwan begi Ximxay həm ularning həmrahlıriota okup berilixi bilənla, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhudalarınq kexioqa qikip, hərbiy küq ixlitip, ularni ixni tohtitixka məjbur kildi. ²⁴ Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning əyidiki ixlar tohtidi; ix taki Pars padixahi Darius təhtkə qikip ikkinqi yiliqiqə tohtaqlik kaldı.

5

Muqəddəs əyni yənə bir kətim yengiwaxtin selix

¹ Bu qaqda pəyoqəmbərlər, yəni Həgay pəyoqəmbər bilən Iddoning oqli Zəkəriya pəyoqəmbər Yəhudiya wə Yerusalemdiki Yəhudiylaroqa bexarət berixkə baxlıdi; ular İsrailning Hudasing namida ularoqa bexarət berixti. ■ ² Xuning bilən Xealtiyəlning oqli Zərubbabəl wə Yozadakning oqli Yəxua qopup Yerusalemdiki Hudaning əyini yengiwaxtin

■ 5:1 Həg. 1:1; Zək. 1:1

selixka baxlidi; Hudaning pəyoqəmbərliri ular bilən billə bolup ularqa yardəm bərdi.

³ Xu qaşda Dəryaning qərb tərripining bax waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliri ularning yenioqa kelip: «Kim silərgə bu əyni yengiwaxtin selixka, bu quruluşni püttürüxkə buyruk bərdi?» dəp soridi. □ ⁴ Ular yənə: «Bu quruluşka məs'ul boluquqlarning ismi nemə?» dəp soridi.

⁵ Ləkin Hudaning nəziri Yəhuda aqsakallirining üstidə idi, xunga bax waliy katarliklar padixah Dariuska məlum kילוquqə, xundakla uningdin bu həktə birər jawab yarlık kəlgüqə ularning quruluş ixini tosmidi.

Padixah Dariuska yənə bir ərz məlum kilinixi

⁶ Dəryaning qərb tərripining waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliri, yəni Dəryaning qərb tərripidiki afarsakliklar padixah Dariuska hət əwətti; hətning kəqürülmisi mana təwəndikidək: ⁷ Ular padixahka əwətkən məlumatta mundak deyilgən: «Darius aliylirioqa qongkur aman-esənlik boləqay! ⁸ Padixahimizəqa xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhudiyyəqə, uluq Hudaning əyigə berip kərduqki, xu əy yooqan taxlar bilən yasiliwatidu, tamlirioqa limlar ötküzülüp selinməqta; bu quruluş tez sürəttə onguxluk elip beriliwetiptu. □ ⁹ Andin biz

□ **5:3 «bu quruluşni...»** — yaki «bu tamni...». □ **5:8 «...tez sürəttə onguxluk elip beriliwetiptu»** — yaki «...əstayidillik bilən onguxluk elip beriliwetiptu».

u yərdiki aqsaqallardin: — Kim silərgə bu əyni selixka, bu quruluşni püttürüxkə buyruk bərdi? — dəp soriduk. ¹⁰ Wə aliylirioqa məlum bolsun üçün ularning isimlirini soriduk, xuningdək ularning baxliqlirining ismilirini pütüp hatirilməkqi iduk. ¹¹ Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasining qulliri, biz hazır bunun din uzun yillar ilgiri selinoqan əyni yengiwaxtin seliwatimiz. Muxu əyni əslidə İsrailning uluq bir padixahi salduroqanidi. ¹² Lekin ata-bowilirimiz asmandiki Hudaning oəzipini kəltürüp qoyoqqa, Huda ularni Kaldiyəlik Babil padixahi Nebokadnəsarning kolioqa tapxuroqan; u bu əyni qakturuwetip, həlkni Babiloqa tutkun kilip əkətkən. ■ ¹³ Lekin Babil padixahi Qorəxning birinqi yili padixah Qorəx Hudaning bu əyini yengiwaxtin selixka yarliq qüxürgən. ■ ¹⁴ Wə Nebokadnəsar Yerusalemdiki bu ibadəthanidin elip Babil buthanisioqa apirip qoyoqan Hudaning əyidiki altun-kümux qaqa-kuqilarnimu padixah Qorəx ularni Babil buthanisidin əpqiqturup, Xəxbazar isimlik bir kixigə tapxuroqan; u uni bax waliy kilip təyinligənidi ■ ¹⁵ həm uningə: — Bu qaqa-kuqilarni elip ularni Yerusalemdiki ibadəthanioqa apirip qoyoqin; Hudaning əyi əsli jayioqa yengiwaxtin selinsun, dəp buyruoqan. ¹⁶ Andin xu Xəxbazar degən kixi kelip, Yerusalemdiki Hudaning əyigə ul saloqan; ənə xu waqittin baxlap haziroqiqə yasiliwatidu, tehi pütmidi» dəp jawap bərdi.

■ 5:12 2Tar. 36:16-21 ■ 5:13 2Tar. 36:22,23; Əzra 1 ■ 5:14 Əzra 1:8

17 Əmdi aliylirioqa layiq k r ns , padixahimizning xu y rd , y ni Babildiki h zinini ahturup b kixini, u y rd  padixah Qor xning Yerusalemdiki Hudaning  yini yengiwaxtin selix to risida q x rg n yarliqining bar-yoklukini t kx r p b kixini soraymiz h m padixahimizning bu ix to risida  z iradisini bizg  bild r p qoyuxini  t nimiz».

6

Padixah Dariusning ilgiriki padixahning yarliqini tepixi

¹ Andin padixah Darius Babildiki d l t-bayliqlar saklanoqan «Arhiplar  yi»ni t kx r p qikixqa yarliqlarni q x rdi. □ ² Media  lkisidiki Ahmeta k l' sidin bir oram k q z tepildi, uningda mundak bir hatir  p t lg n: □

³ «Padixah Qor xning birinqi yili, padixah Qor x Yerusalemdiki Hudaning  yig  dair mundak bir yarliq q x ridu: — «Kurbanliq sunulidioqan orun bolux  q n bu  y yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun,  yning igizliki atmix g z, k ngliki atmix g z bolsun. □ ⁴  q k w t yooqan tax, bir k w t yengi yaoq q bil n selinsun, barliq hiraj t padixahlik h zinisidin

□ **6:1 «Arhiplar  yi»** — aramiy tilida «Oram arhiplar  yi».

□ **6:2 «Ahmeta»** — tarihta bu k l'  ad tt  « kbatana» deg n nami bil n tonuloqan. □ **6:3 « yning igizliki atmix g z, k ngliki atmix g z...»** — Muq dd s Kitabta ixlitilg n «g z»

qolning j yn ktin barmakning uqi iq  boloqan arilqi (t hmin n 45 santimetr) idi.

qıqım kılinsun. ⁵ Əslidə Nebokədnəsar Yerusalemdiki ibadəthanidin elip Babilə apirip qoyqan, Hudaning öyidiki altun-kümüş qaqa-kuqılarning həmmisi qayturup kelinip, Yerusalemdiki ibadəthanioğa qaytidin yətküzölüp, hər biri öz jayıoğa qoyulsun; ular Hudaning öyigə quyulsun!».

Padixahning mukəddəs öyni dawamlıq yengiwaxtin selixə buyruq qüxürüxi

⁶ *Dariustin yarlıq qüxürölüp:* «— Xunga, i dəryaning xu tərripining bax waliysi Tattinay wə Xetar-Boznay həm silərninğ həmrahlıringlar, yəni Dəryaning xu tərripidiki afarsaklıklar, əmdi silər u yərdin neri ketinglar! □

⁷ Hudaning öyining kuruluxi bilən karinglar bolmisun; Yəhudiylarning bax waliysi bilən Yəhudiylarning aqsakallirining Hudaning bu öyini əslidiki ornioğa selixioğa yol qoyunglar.

⁸ Xuningdək mən Hudaning bu öyining selixi üqün Yəhudalarning aqsakalliri toqruluk silərgə buyruq qüxürdumki: — Dəryaning oərb tərripidin, padixahlıq həzinişigə tapxuruloğan baj kirimidin silər keqiktürməy xu adəmlərgə toluq hirajət ajritip beringlar, kurulux heq tohtap qalmisun. □

⁹ Ularoğa nemə kerək bolsa, jümlidin asmandiki Hudağa köydürmə qurbanlıq sunuxqa, məyli ərkək torpaq bolsun, qoçqar yaki qozilar bolsimu, xular berilsun;

□ **6:6** «**Dəryaning xu tərripi**» — Əfrat dəryasining oərb tərripini kərsitidu. □ **6:8** «**keqiktürməy...**» — yaki «əstaidillik bilən...».

yənə Yerusalemdiki kaşınlarning bəlgiligini boyiqə buoqday, tuz, xarab yaki zəytun maylar bolsun xularning birimu kəm kılınmay, hər küni təmin etip turulsun. ¹⁰ Xuning bilən ular asmandiki Hudaqə huxbuy qurbanlıqlarni kəltürüp, padixahқа wə padixahning əwladlırioqə uzun əmür tilisun. □ ¹¹ Mən yənə buyruymənki, kimki bu yarlıqni əzgərtsə, xu kixining öyining bir tal limi suquruwelinip tikləngəndin keyin, xu kixi uningqə esip mihlap qoyulsun, öyi əhləthanioqə aylanduruwetilsun! □ ¹² Wə Əzining namini xu yərdə qalduruqan Huda muxu Yerusalemdiki öyini əzgərtixkə yaki buzuxқа qol uzartқан hərқандақ padixah yaki həlkni həlak qılsun! Mən Darius muxu yarlıqni quxürdum, əstayidillik bilən bəja kəltürölsun!» deyildi.

Ibadəthanining pütüzülüxi

¹³ Andin Dəryaning qərb tərripining bax waliysi Tattinay, Xetar-Boznay wə ularning həmrahliri padixah Dariusning əwətkən yolyoruki boyiqə əstayidillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. ¹⁴ Yəhudiylarning aqsakalliri quruluşni dawamlaxturup, Həqay pəyoqəmbər wə Iddoning oqlı Zəkəriyaning bexarət berixliri bilən xu ixta ronak tapti. Ular Israilning Hudasining əmri boyiqə, xundakla

□ **6:10** «**padixahning əwladlırioqə uzun əmür tilisun**» — aramiy tilida «padixah wə uning oqullirining həyatini tilisun». □ **6:11** «**əhləthanioqə aylanduruwetilsun!**» — yaki «həjəthanioqə aylanduruwetilsun!».

Korəx, Darius və Artahxaxta katarlik Pars padixahlirining əmri boyiqə ixləp, əyni yengiwaxtin kərup qikix ixini püttürdi. ¹⁵ Bu əy Darius padixahi səltənitining altinqi yili, Adar əyining üqinqi küni pütküzüldi.

Əyning Hudaqə atilixi

¹⁶ Israillar — kaşınlar, Lawiylar və kəloşan sürgünlüktrin kəytip kəlgən həklərləning həmmisi Hudaning bu əyini uningə atax murasimini huxal-huramlıq bilən ötküzdi. ¹⁷ Əyni Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz kəqkar və tət yüz kəza sundi həm Israil kəbililirining sani boyiqə barlik Israil üqün gunah kurbanliki süpitidə on ikki tekini sundi. ¹⁸ Ular yənə Yerusalemdeki Hudaning ibadət-hizmitini ətəxkə, Musaning kitabida yeziləşini boyiqə, kaşınlarni öz nəwiti boyiqə, Lawiylarni guruppiliri boyiqə turoquzdi. □ ■

Ətöp ketix həyting ötküzülüxi

¹⁹ Birinqi ayninq on tətinqi küni sürgünlüktrin kəytip kəlgənlər «ətöp ketix həyti»ni ötküzdi. ■ ²⁰ Qünki kaşınlar və Lawiylar bir niyət bilən birliktə paklinix rəsimplirini ötküzüp, həmmisi paklandi; andin ular barlik sürgünlüktrin kəytip kəlgənlər və ularning kərindixi boləşan

□ **6:18** «Musaning kitabı» — bəlkim Təwratning 1-, 2-, 3-, 4- və 5-kisimlirini kərsitidu. ■ **6:18** Qəl. 3:6, 32; 8:11; 1Tar. 24:1

■ **6:19** Mis. 12:1-28; Law. 23:5; Qəl. 28:16; Kan. 16:2

kaşınlar wə həm əzliri üqün ətüp ketix heytiqa atioqan *kozilirini* soydi. ²¹ Sürgünlüktin *yengila* kaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israilning Hudasi Pərwərdigarni izdəp, əzlirini zemindiki yat əlliklərnin buloaxliridin ayrip qikқан barliқ kixilər qoza gəxlirini birliktə yeyixti. ²² Ular petir nan heytni huxal-huramliқ iqidə yəttə kün ətüzdi; qünki Pərwərdigar ularni huxallıqқа qəmdürdi həm Asuriyə padixahining kənglini ularoqa mayil kiliр, Əzining əyini — Israilning Hudasing əyini quruxқа ularning qolini mustəhkəmlidi. □

7

Kahin Əzraning Babildin kaytip kelixi

¹ Xu ixlardan keyin Pars padixahi Artaxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi *Babildin Yerusalemoqa qikti*. U Serayaning oqli, Seraya Azariyaning oqli, Azariya Hilkıyaning oqli, ² Hilkıya Xallurning oqli, Xallum Zadokning oqli, Zadok Ahitubning oqli, ³ Ahitub Amariyaning oqli, Amariya Azariyaning oqli, Azariya Merayotning oqli, ⁴ Merayot Zərahıyahning oqli, Zərahıyah Uzzining oqli, Uzzi Bukking oqli, ⁵ Bukki Abixuaning oqli, Abixua Finihəsning oqli, Finihəs Əliazarning

□ **6:22 «Asuriyə padixahining kəngli»** — Pars imperatorini «Asuriyə padixahi» dəp atax kizik ix. Xübhisizki, Pars imperatori «Babil padixahi», xundakla «Asuriyə padixahi» degən unwanlaroqa warisliқ kiləqan.

oqli, Əliazar bolsa bax kaħin Ҳарunning oqli idi; ⁶ — Əzra degən bu kixi Babildin kaytip qikti. U Israilning Hudasi Pərwərdigar Musaqə nazil kılqan Təwrat qanunioqə pixqan təwratxunas idi; uning Hudasi bolqan Pərwərdigarning qoli uningda bolqəqkə, u nemini tələp kilsa padixah xuni bərgənidi. □ ⁷ Padixah Artahxaxtaning yəttinqi yili bir kışim Israillar, kaħinlar, Lawiylar, qəzəlkəxlər, dərwaziwənlər wə ibadəthana hizmətkarliri uning bilən birliktə Yerusalemoqə kaytip qikti. □ ⁸ Əzra əmdi padixahning səltənitining yəttinqi yili bəxinqi ayda Yerusalemoqə yetip kəldi. ⁹ Birinqi ayniq birinqi küni u Babildin qikixkə təyyarlandi; Hudaning xəpətklik qoli uningda bolqəqkə, u bəxinqi ayniq birinqi küni Yerusalemoqə yetip kəldi. ¹⁰ Qünki Əzra kəngül koyup Pərwərdigarning Təwrat-qanunini qüxinip təhsil kılixkə həm uningqə əməl kılixkə wə xuningdək Israil iqidə uningdiki həküm-bəlgilimilərnə oğitixkə niyət kılqanidi.

Padixah Artahxaxtaning Əzraqə tapxuroqan yarliq hetə

□ **7:6 «kaytip qikti»** — Muqəddəs Kitabta «Yerusalemoqə berix», yaki «Yerusalemoqə kelix» degən söz daim degüdək «Yerusalemoqə qikix» degən ibarə bilən ipadilinidu (məsilən, «Yər.» 31:6). **«Pərwərdigarning qoli uningda bolqəqkə...»** — Təwratda «Pərwərdigarning qoli uningda bolqəqkə» degən sözlər kəp yərlərdə uqraydu, u: «Pərwərdigar uningqə mədət bərgəqkə» degən məninə bildüridu. □ **7:7 «ibadəthana hizmətkarliri»** — ibraniy tilida «Nətinylar». 2:43ni kərüng.

11 Mana bu padixah Artahxaxta kahin həm Təwratxunas Əzrağa tapxuroqan yarlıq hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwərdigarning əmrlirigə ait ixlarğa həm Uning Israillarğa tapxuroqan bəlgilimilirigə pixқан təwratxunas idi): — ¹² «Mənki padixahlarning padixahi Artahxaxtadin asmanlardiki Hudaning mukəmməl Təwrat-kanuniğa pixқан təwratxunas kahin Əzrağa salam! □ ¹³ Əmdi mən xundak yarlıq qüxürimənki, padixahlikimda turuwatқан Israillardin, xundakla ularning kahin wə Lawiyiridin kimlər Yerusalemoğa berixni halisa, həmmisi sening bilən billə barsa bolidu. ¹⁴ Qünki sən padixah wə uning yəttə məslihətqisi tərpidin təyinləngən ikənsən, qolungdiki Hudaning kanun kitabida eytiloqanliri boyiqə, Yəhudiya wə Yerusalemoğa təkxürüx-hal soraxқа əwətilgənsən. ¹⁵ Sən padixah wə uning məslihətqiliri öz ihtiyari bilən Israilning Hudasiğa sunoqan altun-kümüxləрни kətürüp berip uningğa təkdim kil (uning makani Yerusalemdidur); ■ ¹⁶ Xuningdək qolung pütkül Babil əlkisidə kanqilik altun-kümüxləрни tapalisa, xuni həlk wə kahinlar Yerusalemdiki Hudaning öyigə təkdim kilixқа öz ihtiyari bilən bərgən sowoqatlarğa qoxup aparoqin. ¹⁷ Sən

□ **7:12** «Hudaning mukəmməl Təwrat-kanuni» — bu ayəttiki «mukəmməl» degən sөzning baxқа tərjimilərdiki orni bizning tərjimimizdikigə ohxax bolmasliki mumkin: — Məsilən «Artahxaxtadin... Hudaning kanuniğa **mukəmməl** Təwratxunas boloqan kahin əzrağa...» yaki «Artahxaxtadin... Əzrağa **mukəmməl** salam (hatirjəmlilik) boləyay» ■ **7:15** Əzra 8:25

bu pullarğa ehtiyatqanlik bilən qurbanliklar üqün torpaq, qoçqar, qoza wə qoxumqə axlik hədiyəliri həm xarab hədiyəliri setiwelip, bularni Yerusalemdiki Hudayinglarning öyidiki qurbangahqa sunoqin.

¹⁸ Qaloqan altun-kümüxlərni sən wə jəmätindikilərgə qandak kilix muwapik kərünsə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundak qilinglar. ¹⁹ Sening Hudayingning öyidiki ixlarğa ixlitixkə sanga bərgən qaqa-kuqilarni Yerusalemdiki Hudaning aldiqə qoy. ²⁰ Əgər xuningdək sanga Hudayingning öyidiki qaloqan ixlarğa qikim kilidioqanoqə nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinişidin elip ixlətkin.

²¹ Xuning bilən mənki padixah Artahxxtadin dəryaning xu oərb tərpidiki barlik həzinə bəglirigə xundak buyruk qüxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-kanunining alimi boləqan kahin Əzra silərdin nemini təlöp qilsa, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringerlar. ²² Uning alidiqini kümüx yüz talantqiqə, buqday yüz korəqiqə, xarab yüz batqiqə, zəytun meyi yüz batqiqə bolsun, tuzəqə qək qoyulmisun. □ ²³ Asmanlardiki Huda nemini əmr qilsa, xu asmanlardiki Hudaning öyi üqün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka *Hudaning* oəzipini padixah wə

□ **7:22 «kümüx yüz talantqiqə, buqday yüz korəqiqə, xarab yüz batqiqə,...»** — bir «talant»ning toptoqra qanqilik ikənliki hazır bizgə naməlum, bəlkim 45 kilogram boluxi mumkin; xunga 100 talant kümüx bəlkim 4 tonniqə bolatti; bir «kor» 220 litr, 100 kor buqday 30 tonna, bir «bat» 22 litr, 100 bat 2200 litr bolatti.

ooqullirining padixahlikioqa qüxürgüdəkmiz?

²⁴ Biz xunimu silərgə məlum qilimizki, omumən kahinlar, Lawiylar, oqəzəlkəxlər, dərwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarlırı wə Hudaning bu öyidə hizmət qilidiqanlarning heqkaysisidin baj, olpan wə parək elixka bolmaydu.

²⁵ Əmdi sən əy Əzra, Hudayingning səndə bolqan hekmitigə asasən, Dəryaning xu oqərb tərpidə Hudayingning Təwrat-qanunini bilgən, barlıq həlkning dəwasini soraydiqan, ularni idarə qilidiqan soraqı wə həkimlarni təyinligin; wə Təwrat-qanunini bilməydiqanlaroqa bolsa, ularoqa bularni əgitinglar. □ ²⁶ Hudayingning qanunioqa wə padixahlikning qanunioqa riayə qilmaydiqanlar bolsa, uning üstidin adalətlik bilən həküm qikirilsun; u ölümge, yaki sürgüngə yaki mal-mülkini musadirə qilixka wə yaki zindanoqa taxlaxka həküm qilinsun».

Əzraning Hudaqqa Həmdusana oquxliri

²⁷ Əzra mundaq dedi — Ata-bowilirimizning Hudasi bolqan Pərwərdigarqqa Həmdusana bolqay! Qünki U padixahning kəngligə, Yerusalemdiki Pərwərdigarning öyini xundaq kərkəm bezəx niyitini saldi, ²⁸ yənə meni padixah wə məslihətgiliri aldida həm padixahning məhtərəm əmirliiri aldida iltipatqa erixtürdi. Pərwərdigar Hudayimning qoli

□ **7:25 «Əmdi sən əy Əzra, Hudayingning səndə bolqan hekmitigə asasən...»** — ibraniy tilida «Əmdi sən qolungda tutqan Hudayingning hekmitigə asasən...».

məndə bolup, U meni qəyrətləndürgəqkə, özüm bilən billə *Yerusalemoğa* qıxixkə Israillər iqidin birnəqqə mətiwərlərni yioqdim.

8

Əzra bilən billə qaytqanlarning sani

¹ Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turoqan waqıtta, Babildin mening bilən billə qaytqanlarning ata jəmət baxlıqliri wə ularning nəsəbnamiliri təwəndikiqə: —

² Finihasning əwladliridin Gərxon, Itamarning əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, ³ Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya wə uning bilən nəsəbnamidə tizimlanoqan ərkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; □ ⁴ Paħat-Moabning əwladliridin Zərəhiyahning oqli Əlyoyinay wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər ikki yüz kixi; ⁵ Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yahəziyəlning oqli wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər üç yüz kixi; □ ⁶ Adinning əwladliridin Yonatanning oqli Əbəd wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər əllik kixi; ⁷ Elamning əwladliridin Ataliyaning oqli Yəxaya wə

□ **8:3 «Xekaniyaning əwladliridin»** — baxkə birhil təjimişi (2-ayət bilən birləxtürülüp): «Dawutning əwladliridin, Həttux, yəni Xekaniyaning oqli, Paroxning əwladliridin... ». □ **8:5 «Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yahəziyəlning oqli»** — kona grekqə təjimişi (LXX)də «Zattuning əwladliridin Yahəziyəlning oqli Xekaniya» deyilgən. Bu kona təjime toqra boluxi mumkin.

uning bilən billə qaytқан әrkәklәр yәtmix kixi; ⁸ Xәfatiyaning әwladliridin Mikailning oqlı Zәbadiya wә uning bilән billә qaytқан әrkәklәр sәksән kixi; ⁹ Yoabning әwladliridin Yәhiyәlning oqlı Obadiya wә uning bilән billә qaytқан әrkәklәр ikki yüz on sәkkiz kixi; ¹⁰ Xelomitning әwladliridin Yosifiyaning oqlı wә uning bilән billә qaytқан әrkәklәр bir yüz atmix kixi; □ ¹¹ Bibayning әwladliridin Bibayning oqlı Zәkәriya wә uning bilән billә qaytқан әrkәklәр yigirmә sәkkiz kixi; ¹² Azgadning әwladliridin Hәkkatanning oqlı Yoһanan wә uning bilән billә qaytқан әrkәklәр bir yüz on kixi; ¹³ Adonikamning әwladliridin әng ahirida qaytқанlarning isimliri Әlifәlәt, Jәiyәl wә Xemaya bolup, ular bilән billә qaytқан әrkәklәр atmix kixi; □ ¹⁴ Bigwayning әwladliridin Utay bilән Zabbud wә ular bilән billә qaytқан әrkәklәр yәtmix kixi.

Lawiyalar bilән ibadәthana hizmәtkarliri — yәni «nәtaniylar» — ularning qaqirtilixi

¹⁵ — Mән ularni Ahawaqqa aқidioqan Dәryaning boyioqа yioqdim; biz u yәrdә qedir tikip üq күn turduq. Hәlkni wә kaһinlarni arilap қarisam

□ **8:10 «Xelomitning әwladliridin Yosifiyaning oqlı»** — kona grekqә tәrјimisi (LXX)dә «Banining әwladliridin Yosifiyaning oqlı Xelomit» deyilgән. Bu kona tәrјimә toqra boluxi mumkin. □ **8:13 «Adonikamning әwladliridin әng ahirida qaytқанlar...»** — yaki «Adonikamning әwladliridin, yәni әng ahirida qaytқанlar...»

u yərdə Lawiylar yok ikən. □ ¹⁶ Xunga mən baxlıqlardın Əliezər, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkəriya bilən Məxullamlarnı wə ularoqa qoxup okumuxluq alimlərdin Yoarib bilən Əlnatanni qakirtip kelip, ¹⁷ ularoqa hawalə kilip Kasifiya degən yərgə, İddo degən Ataman bilən kəruxükə əwəttim. Mən Kasifiya degən yərdə İddoqa wə uning ibadəthana hizmətkarlırı boləqan kərindaxlırioqa dəydiəqan gəplərnı aəzioqa selip, ularning bu yərgə Hudayimizning əyi üqün hizmət kilidiəqan hizmətqilərnı bizgə əkelixni ətündüm. ¹⁸ Hudayimizning xapaətlik qoli bizdə boləqəqqa, ular bizgə İsrailning əwrısı, Lawiyning nəwrısı Maqlining əwladlırı iqidin okumuxluq bir adəmnı, yəni Xərəbiyani wə uning oəullırı həm kərindaxlırı bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. ¹⁹ Ular yənə Haxabiya wə uning bilən billə Mərarining əwladlıridin Yəxaya həm uning kərindaxlırı həm ularning oəullırı bolup, jəmiy yigirmə kixini, ²⁰ Yənə ilgiri Dawut wə uning əmirlirı Lawiylarning hizmitidə boluxqa təyinligən «Nətiniylar»din ikki yüz yigirmə kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimliırı bilən tizimləndi. □

Qaytip kelixkə təyyarlinix

□ **8:15** «**Lawiylar yok ikən**» — kaqlınlar əzlırı Lawiylar, əlwəttə (pəqət Hərinning əwladlırı kaqlın bolıdu); muxu yərdə deyiliwatqini kaqlınlıqtın baxqa rohiy hizmət qılalaydiəqan Lawiylarnı kərsitidu. □ **8:20** «**Nətiniylar**» — ibadəthana hizmətkarlırı.

²¹ Xu qaşda Ahawa dəryasi boyida mən Hodayimizning aldidə özümüzni təwən kılıp, özimiz wə kiçik balilirimiz həm barlıq mal-mülkimiz üçün Hodayimizdin aq yol tiləxkə roza tutaylı, dəp jakarlıdim. ²² Qünki biz əslidə padixahqa: «Hodayimizning qoli Uni barlıq izdigənlərnin üstigə iltipat kərsitixkə qoyulidu; ləkin Uning kudriti bilən qəzipi Əzini taxlıqanlaroqa zərbə berixkə təyyardur» degəniduk, əmdi yənə uningdin yoldiki duxmənlərgə takabil turuxqa piyadə wə atlıq ləxkərlər təyinləp berixni tələp kılıqanlıqimdin hijil bolup kaldim. ²³ Xuning bilən biz roza tutup Hodayimizdin xu ix toqruluk ətünduk, u duayimizni ijabət kildi.

Muqəddəs əy üqün hədiyyə qilinoqan sowoqatlar

²⁴ Mən kaşin baxlıri iqidin on ikki adəmnı wə Xərəbiya, Haxabiya wə ular bilən billə boləqan aka-ukiliridin on adəmnı tallap, ²⁵ ularoqa altun, kümux wə qaqa-kuqılarnı, yəni padixah, uning məslihətqiliri, əmirliiri wə xuningdək xu yərdə turuwatqan barlıq Israillar «kəydürmə hədiyyə» süpitidə Hodayimizning əyigə hədiyyə qiloqan sowoqatlarnı tapxurdum. ■ ²⁶ Mən kümuxtın altə yüz əllik talant, yüz talant eoqirliktiki kümux qaqa-kuqa, yüz talant

■ 8:25 Əzra 7:14, 15

altunni ularning kوليوا өлqəp tapxurdum.□
 27 Ularoqa tapxuroqanlirimdin yənə altun das yigirmə bolup, qimmiti ming darik, süpətlik wə walildap parkiraydioqan mis qong das ikki bolup, altundək qimmətlik idi. □ 28 Mən ularoqa: — Silər Pərwərdigaroqa mukəddəstursilər, qaqa-kuqilarmu mukəddəstur, altun-kümüxlər ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigaroqa ihtiyariy hədiyə kilinoqan sowoqattur. 29 Taki Yerusalemdiki Pərwərdigarning öyidiki ambar-həzinilərgə yətküzüp, kaşınlar wə Lawiylarning baxliri wə Israillarning kəbilə-jəmət baxlıqlirining aldidə tarazidin ətüzgüqə bularni obdan qarap qoşdanglar, dedim. 30 Xuning bilən kaşınlar bilən Lawiylar Yerusalemdiki Hudayimizning öyigə apiridioqan, tarazidin ətüzülgən xu altun-kümüx wə qaqa-kuqilarni tapxuruwalidi.

Yerusalemoqa yetip kelix

31 Xuning bilən birinqi ayning on ikkinqi küni biz Ahawa dəryasining boyidin qozoqilip Yerusalemoqa qiqixqa mangduq. Hudayimizning qoli üstimizdə boloaqqa, u

□ **8:26 «kümüxtin altə yüz əllik talant... yüz talant altun...»** — xu dəwərdiki Israillar arisida bir «talant»ning toptoqra qanqilik ikənliki bizgə eni qəməs; «kümüxning talanti» bolsa bəlkim 45 kilogram, «altunning talanti» bəlkim 90 kilogram boluxi mumkin; xunga 650 talant kümüx bəlkim 29 tonniqə bolatti, 100 talant kümüx 6.5 tonniqə, 100 talant altun 9 tonniqə bolatti. □ **8:27 «darik»** — (yaki «drahma») — Pars imperyəsidiiki birhil altun tənggə; muxu yərdə bu daslarning qimmiti 400-500 kilogram altunoqa barawər idi.

bizni düxmənlirimizdin wə yolda paylap turoʻan qarəqılardinmu kutkuzdi. ³² Biz Yerusalemoʻa kelip u yərdə üq kün turduk; ³³ tətinqi küni Hudayimizning öyidə altun-kümüx wə kaqa-kuqılar tarazida əlqinip kaʻin Uriyaning oʻqli Mərəmotning kəlioʻa tapxuruldi; uning yenida Finihasning oʻqli Əliazar, yənə Lawiylardin Yəxuaning oʻqli Yozabad bilən Binnuiyning oʻqli Noadiyahlar bar idi. ³⁴ Həmmə nərsə sani boyiqə wə eʻirlikı boyiqə əlqəndi wə xuning bilən billə hər birining eʻirlikı pütüp qoyuldi.

³⁵ Xu qəoʻda əsli elip ketilgənlərnıng əwladliri, yəni sürgünlüktin kaytkanlar Israillarning Hudasioʻa «kəydürmə kurbanlik» süpitidə pütkül Israil üqün on ikki torpak, toksan altə qəoʻqar, yətmix yəttə qəza sundi, yənə gunah kurbanlikı süpitidə on ikki tekə sundi; bularning həmmisi Pərwərdigarəoʻa ataloʻan kəydürmə kurbanlik idi. ³⁶ Ular padixahning yarlik hətlirini padixahning waliylirioʻa wə Dəryaning bu oʻərb tərpidiki həkūmdarlarəoʻa tapxuruwidi, ular həlkqə wə Hudaning öyining ixlirioʻa izqil yardəm bərdi.

9

Həlkning yat əllərgə əgixip sadəqətsizlik kılıxi — Əzraning Israilning gunahlırini tonup dua kılıxi

¹ Bu ixlar pütkəndin keyin əmirlər mening bilən kərüxkili yenimoʻa kelip: — Israillar, kaʻinlar

wə Lawiylar əzlrini muxu zeminlardiki taipilərdin, yəni ularning yirginqlik adətlikridin ayrip turmidi, — demək, ular Qanaaniylar, Hittiylar, Pərizziylər, Yəbusiylar, Ammoniylar, Moabiylar, Misirliklər wə Amoriylarə qəgixip mangdi. ² Qünki ular bu yat taipilərdin əzlrigə wə oqullirioqə hotun elip berip, *Hudaoqə* has muqəddəs nəsilni muxu zeminlardiki taipilər bilən arilaxturuwətti; uning üstigə, əmirilər bilən əməldarlar bu sadəqətsizlikning baxlamqiliridur, — deyixti.

³ Mən bu ixni anglapla kənglək bilən tonumni yirtip, qəq-sakallirimni yulup oqəm-qəyoqə qüxüp olturup kəttim. ⁴ Wə Israilning Hudasing səzlikridin kərkup titrigənləning hərbiəri sürgünlükün kəytip kəlgənləning sadəqətsizliki tüpəylidin yenimoqə kəldi. Mən taki kəqlik kurbanlik sunuloqə qəm-qəyoqə qəmüp olturdum.

⁵ Kəqlik kurbanlik waqtida mən özümni təwən kiləqan hələttin turup, kənglək wə tonum yirtik həlda Hudayim Pərwərdigarə yüzlinip tizlinip olturup, kəllirimni yeyip, ⁶ dua kilip: — «Aq Hudayim, xərməndilikdə yüzümni sanga kəritixtin iza tartmaqtimən, i Hudayim; qünki kəbihliklerimiz tolilikidin baxlerimizdin axti, asiqlik-itaətsizlikimiz asmanlarə takaxti.

■ ⁷ Ata-bowilirimizning künliridin tartip bəgüngə kədər zor itaətsizlikdə yürüp kəduk, xunga kəbihliklerimiz tüpəylidin biz, bizning padixəhlerimiz wə kahinlerimiz huddi bəgünki kündikidək hərəkəysi yurtlardiki padixəhların

qolioqa qüxüp, qiliqqa, sürgünlükkə, bulang-talangoqa, nomuska tapxurulduq. □

⁸ Əmdi hazır azoqinə wakit Hudayimiz közlimizni nurlandurup, qulluqimizda bizgə azoqina aram berilsun dəp, keçip kutuloqan bir qaldini saxlap kelip, bizgə özining mukəddəs jayidin huddi qakqan kozuktək mukim orun berip, bizgə Hudayimiz Pərwərdigardin iltipat kərsitildi. □ ⁹ Qünki biz hazır qullarmiz; halbuki, Hudayimiz muxu qulluqimizda yənla bizni taxliwətməy, bəlki Pars padixahlirining aldida rəhimgə erixtürüp, Hudayimizning öyini selip, harabiləxkən jaylirini yengiwaxtin onglaxka bizni rohländurdi, xundakla bizni Yəhüdiyə wə Yerusalemda sepillik kildi. □

¹⁰⁻¹¹ I Huda, biz bu *iltipatlar* aldida yənə nemə deyələymiz? Qünki biz yənla Sening məmin bəndiliring boləqan pəyoqəmbərlər arkilik tapiloqan əmrliringni taxliwəttük; Sən *ular arkilik*: «Silər kirip miras kilip igiləydiəqan zemin bolsa, xu zemindiki taipilərninğ nijsliki bilən buləqanoqan bir zemin; qünki ular türlük napakliklarni kilip, yirginqlik adətliri bilən bu zeminni bu qəttin u qetioiqə tolduruwətti.

■ ¹² Xunga silər qizliringlarni ularning

□ **9:7 «nomuska tapxurulduq»** — ibraney tilida «yüzi qüxkənlikigə tapxurulduq». □ **9:8 «bizgə özining mukəddəs jayidin huddi qakqan kozuktək mukim orun berip,...»** — «Yəx.» 22:20-24ni kəring. □ **9:9 «...bizni Yəhüdiyə wə Yerusalemda sepillik kildi»** — «sepillik» muxu yərdə اساسən kəqmə manidə ixlitilgən bolsa kərək. Qünki Yerusalemdiki sepil muxu waqıtta tehi qurulmoqanidi («Nəh.» 1-babni kəring).

■ **9:10-11** Law. 18:25, 27; Qan. 7:3

oqullirioğa bərmənglar, oqulliringlaroğa ularning qizlirini elip bərmənglar; silər küqiyip, zeminning nazu-nemətliridin yeyixkə, zeminni əbədil'əbəd əwladliringlaroğa miras kəlip qaldurux üqün mənngü ularning aman-tinqliki yaki mənəpəitini hərgiz izdimənglar» — degəniding. ¹³ Bizning rəzil qilmixlirimiz wə nahayiti eəqir itaətsizlikimiz tüpəylidin bu həmmə bala-qaza bəximizoğa kəlgənidi wə Sən, i Hudayimiz, kəbihliklirimizgə tegixlik boləqan jazayimizni yeniklitip, bizgə bəgünkidək nijatlik iltipatni kərsətkən turukluk, □ ¹⁴ biz qandakmu yənə əmrliringgə hilaplik kəlip, bundak yirginlik kəidilərnə tutqan bu taipilər bilən nikahliniwerimiz? Mubada xundak kilidioqan bolsak, Sən bizgə oəzəplinip, bizgə bir qaldi yaki kutulojudək birsinimu qaldurməy yokətməy qaləmsən? ¹⁵ I Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigar, Sən həkqəniydursən! Xu səwəbtin biz bəgünkidək qutulup qaləqan bir qaldimiz. Qara, biz Sening aldingda itaətsizliklirimizdə turuwatimiz, xunga Sening aldingda həqkəysimiz tik turalməy qalduk» — dedim.

10

Gunahini tonup, qiloqan duaning nətijisi

□ **9:13 «bizgə bəgünkidək nijat iltipatini kərsətkən»** — bu ibarining bəxqə birhil tərjimisi: «bizgə bəgünkidək qutulduroloqan qaldi qalduroqan».

¹ Əzra dua qilip, gunahini tonup yioqlap Hudaning öyi aldida yikilip düm yatқан qaoqda, Israilardin nahayiti qong bir jamaət, ər-ayallar wə balilar uning yenioqa kelip yioqildi; kəpçilikmu qattik yioqlap ketixti. ² Elamning əwladliridin, Yəhiyəlning oqli Xekaniya əzraoqa: — Biz Hodayimizoa sadakətsizlik qilip bu zemindiki yat taipilərdin hotun aptuq. Həlbuki, Israil üçün yənila ümid bar; ³ biz əmdi Hodayimiz bilən əhdilixəyli, hojamning wə Hodayimizning əmrliridin kərkup titrigənlərnin nəsihitigə asasen bu hotunlarni wə ulardin tərəlgən pərzəntlərnin yoloqa selip koyayli. Həmmə ix Təwrat kanuni boyiqə qilinsun. ⁴ Tur! Bu ix sanga baqliktur, biz seni qollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada qiləyin, — dedi.

⁵ Xuning bilən Əzra ornidin kopup, kahinlarning Lawiylarning wə pütkül Israil jamaitining baxliklirini xu səz boyiqə ix qilimiz, dəp kəsəm iqixkə ündidi, ular kəsəm iqti.

⁶ Andin Əzra Hudaning öyi aldidin kopup Əliyaxibning oqli Yəhoəhananning öyigə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oqizamu yemidi, sumu iqmidi, qünki u sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin sadakətsizliki üçün eqinatti.

⁷ Xuning bilən Yəhudiyə wə Yerusalemda sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin həmmisigə jakarlinip, Yerusalemoqa yioqilinglar, ⁸ əmirələr wə aqsakallarning nəsihiti boyiqə, kimki üç kün iqidə yetip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musadirə qilinidu, sürgündin kaytip kəlgənlərnin jamaitidinmu ayrilidu, dəp, jakarnamə qikirildi. ⁹ Xuning bilən Yəhuda

wə Binyamindiki barlıq ərlər üç künqiçə Yerusaleməyə yığılıp boldi. U tokkuzinçə ayning yigirminçə küni idi; barlıq həlkə Hudaning öyining həylisidiki məydanoğa kelip olturdi, kəpçilik bu ixtin qorqacaq, xuningdək kattıq yaşıqan yamoqur tüpəylidin, titrəp ketixti. ¹⁰ Kaşin Əzra ornidin qorup ularoğa: — Silər Hudağa sadəkətsizlik

kilip yat taipilərninçə kızlırini hotunluqqa elip Israillarning itaətsizlikini axurdunglar. ¹¹ Əmdi silər ata-bowanglarınçə Hudasi bolğan Pərwərdigar aldida gunahınglarni tonup, uning nəziridə durus bolğanı kilip, özünqlarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringlardin arini oquq kilinglar, dedi.

¹² Pütün jamaət yukiri awazda jawap berip: — Maqul, biz əzlırining xu gəpliri boyiqə ix kerimiz. ¹³ Birəq adəmlər bək kəp, yənə kelip yamoqur pəsli bolqaqqa talada turalmaymiz; uning üstigə bu degən bir-ikki kündə pütidiqan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kiləqanlar nahayiti kəptur! □

¹⁴ Hudaning muxu ix tüpəyli kəlgən kattıq şəzipining bizdin kətküqə, baxlıqlirimiz pütkül jamaətkə wəkil bolup Pərwərdigarning aldida tursun; bizning hərəkəysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun aləqanlarmu bəlgiləngən waqıtta xu xəhərninçə aqsakal wə həkimliri bilən birliktə kelip bu ixni bir tərəp kılsun, — dedi.

¹⁵ Bu ixkə pəqət Asahəlning oqlı Yonatan bilən

□ **10:13 «qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kiləqanlar nahayiti kəptur!»** — baxkə bir hil tərjimisi: «qünki biz bu ixta bək eşir itaətsizlik kiləqanmiz».

Tikwahning oqli Yahziya qarxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbitay ularni kollidi. ¹⁶ Xuning bilən sürgündin kaytip kəlgənlər ənə xundak kildi. Kahin Əzra wə ata jəmətlirining baxliqliri boləqanlar jəməti boyiqə bu ixka ayrildi; ularning həmmisi ismiliri boyiqə tizimlandi. Ular oninqi ayniq birinqi küni bu ixni təkxürüp bir tərəp kilişkə kirixti. ¹⁷ Ular yat əllik hotunlarni aloqan ərləning sorikini birinqi ayniq birinqi küni tügətti.

Yat əllərdin hotun aloqanlarning tizimlik

¹⁸ Kahinlarning əwladliri iqidə yat əllik hotunlarni aloqanlardin muxular qikti: — Yozadakning oqli Yəxuaning wə uning qerindaxlirining əwladliridin: — Maaseyah, Əliezər, Yarib, Gədaliya. ¹⁹ Ular hotunlirimizni yoloqa selip qoyimiz dəp *qəsəm kilip* kol berixti wə gunahı üçün itaətsizlik qurbanliqi süpitidə koy padisidin bir qoqkarni sundi. ²⁰ Immərning əwladliridin Hənanı bilən Zəbadiya; ²¹ Hərimning əwladliri iqidə Maaseyah, Eliyah, Xəmayə, Yəhiyə wə Uzziya; □ ²² Paxhurning əwladliridin Əlyoyinay, Maaseyah, İsmail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. ²³ Lawiylar iqidə Yozabad, Ximəy, Kelaya (Kelita»mu deyilidu), Pitahiya, Yəhuda bilən Əliezər; ²⁴ qəzəlkəxlər iqidə Əliyaxib; dərwezivənlər iqidə Xallum, Tələm, Uri.

□ **10:21 «Eliyah»** — bu isim ərəb tilida, xundakla uyoqur tilida «İlyas» deyilidu.

25 Israillardin: — Paroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Əliazar, Malkiya, Binaya; 26 Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyə, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; 27 Zattuning əwladliridin Əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; 28 Bibayning əwladliridin Yoħoħanan, Ĥananiya, Zabbay bilən Atlay; 29 Banining əwladliridin Məxullam, Malluq, Adaya, Yaxub, Xeal bilən Ramot; □ 30 Paħat-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaseyah, Mattaniya, Bəzaləl, Binnuiy bilən Manassəh; 31 Ĥarimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xemaya, Ximeon, 32 Binyamin, Malluq wə Xəməriya; 33 Haxumning əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifələt, Yərəmay, Manassəh wə Ximəy; 34 Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, 35 Binaya, Bədiya, Keluħay, 36 Waniya, Mərəmot, Əliyaxib, 37 Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, 38 Bani, Binnuiy, Ximəy, 39 Xələmiya, Natan, Adaya, 40 Maknadibay, Xaxay, Xaray, 41 Azarəl, Xələmiya, Xəməriya, 42 Xallum, Amariya, Yüsüp; 43 Neboning əwladliridin Jəiyəl, Mattitiyah, Zabad, Zebina, Yadday, Yoel wə Binaya. 44 Bularning həmmisi yat əllik hotunlarni aləqanlar idi, wə xuningdək ulardin

□ 10:29 «Ramot» — yaki «Yərəmot».

bəzilərnin hotunliri pərzəntmu kərgənidi. □

TƏWRAT DƏWRİNİN TARİHİNİ KƏRSİTİDİQAN HƏRİTƏ

□ **10:44 «wə xuningdək ulardın bəzilərnin hotunliri pərzəntmu kərgənidi»** — baxqa bir hil tərjimisi: — «... wə xuning bilən ular hotunlirini wə pərzəntlirini yołqa seliwətti». Bu ayətnin teksttə kəmtüklük boluxı mumkin. Xunga mənsi enik əməs.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5